

Władysław Marek Kolasa

Narodowy serwis z39.50 (idea, teoria, praktyka)

Małopolska Biblioteka Cyfrowa (prace wdrożeniowe)

Z39.50 – Definicja

Standard Z39.50 określa **usługę** opartą na architekturze klient-serwer oraz **protokół** do pozyskiwania informacji.

Standard definiuje **metody i formaty**, aby klient mógł przeszukiwać bazy udostępnione poprzez serwer, pobierać rekordy a także wykonywać inne funkcje związane z pozyskiwaniem informacji.

Protokół definiuje **komunikację** pomiędzy aplikacjami klienta i serwerem. Nie określa on sposobu prezentacji informacji uzyskanej poprzez klienta końcowemu użytkownikowi.

International Standard Maintenance Agency **Z39.50** The Library of Congress Network Development & MARC Standards Office

[Z39.50 Resources](#) - [Z39.50 Document](#) - [Related Specifications](#) - [Object Identifiers](#)
[Implementor Register](#) - [Z39.50 Profiles](#) - [ZIG Meetings](#) - [Site Index](#)

This page provides links to information about Z39.50 resources and about the development and maintenance of Z39.50 (existing as well as future versions) and the implementation and use of the Z39.50 protocol.

"Z39.50" refers to the International Standard, ISO 23950: "Information Retrieval (Z39.50): Application Service Definition and Protocol Specification", and to ANSI/NISO Z39.50. The Library of Congress is the Maintenance Agency and Registration Authority for both standards, which are technically identical (though with minor editorial differences).

The standard specifies a client/server-based protocol for searching and retrieving information from remote databases.

[Z39.50 Proposals](#) -- **NEW**

Z39.50 Maintenance Agency: z3950@loc.gov
[Maintenance Agency Procedures](#)

See also:

[SRU](#) (Search/Retrieve via URL) -- a standard search protocol for Internet search queries.
[CQL](#) (Common Query Language) - standard query syntax for representing queries.

They are based on Z39.50 semantics.

[Library of Congress Home](#) - [Other Standards Maintained by the Library](#) - [Z39.50 Gateway](#)

Efekty zastosowania Z39.50

Przełamanie barier:

- **aplikacji** (Virtua, Aleph, MAK, Sowa, MOL),
- **platformy** (Winows, UNIX, MAC OS),
- **organizacji danych** (relacyjne, nierelacyjne),
- **stosowanej metodyki kontroli spójności danych** (systemy z khw lub bez khw).

Dzięki mechanizmowi wyszukiwania współbieżnego specyfikacja z39.50 pewnym stopniu pozwala również pokonać **niezgodności**: formatu (MARC, quasiMarc), strony kodowej (UTF-8, Latin), lokalnego języka zapytań (indeksy, „swobodne”, SQL), jiw (kaba, jhpBN, deskryptorowy) - w efekcie pozwala **integrować** rozproszone zasoby.

Z39.50 – historia, teoria i normy

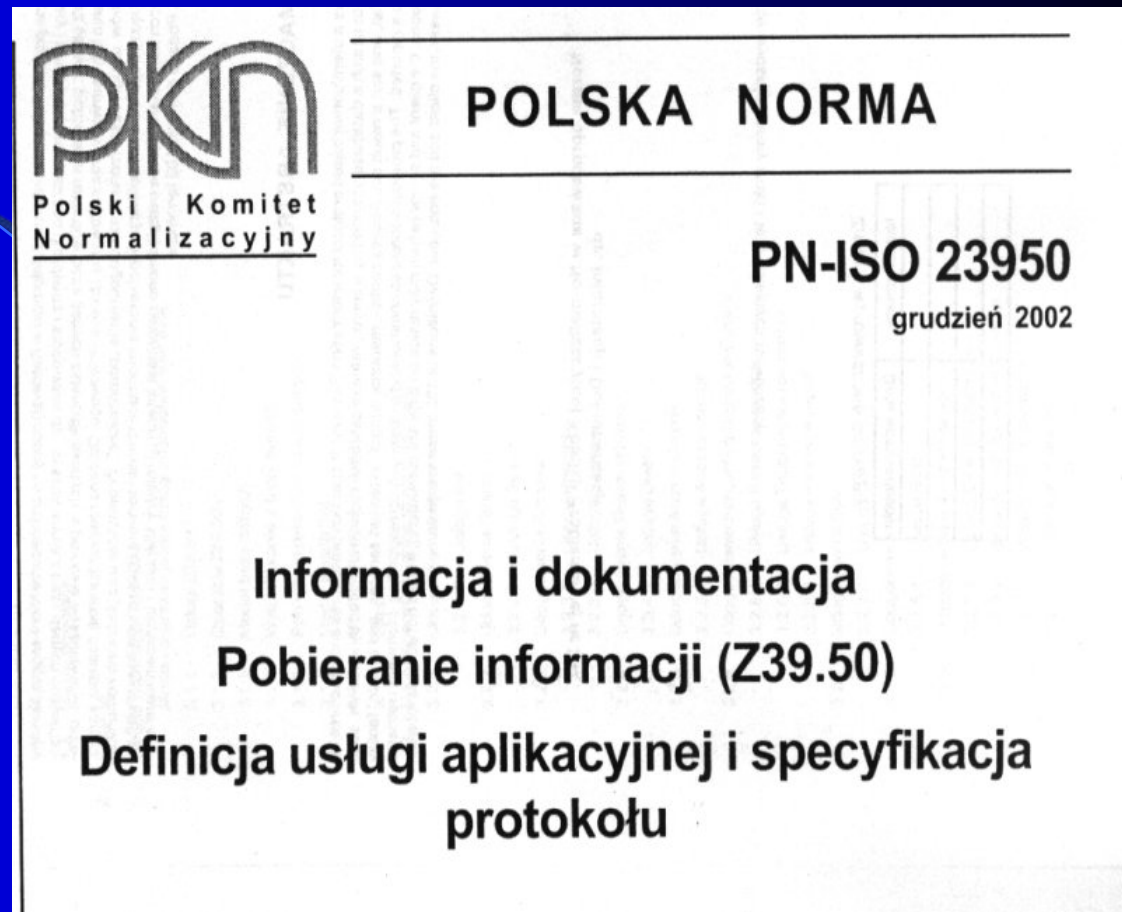
- 1984 - Początek prac
- 1988 – pierwsza specyfikacja „z39.50”
- 1989 – powołanie Agencję Obsługi (MA)
- 1990 – powołanie grupy implementatorów (ZIG)
- 1992 – harmonizacja z39.50 z ISO „Search and Retrieve”
druga wersja - **ANSI/NISO Z39.50: 1992**
- 1995 – rozbudowa specyfikacji i w efekcie trzecia wersja - **ANSI/NISO Z39.50: 1995**
- 1998 – ISO 23950 w pełni zgodna z „Z39.50:1995”
- 2002 – **PN-ISO-23950: 2002**

PN-ISO-23950: 2002

Obszerny dokument (214 s.), przeznaczony raczej dla informatyków

Aspekty istotne dla bibliotekarzy

- formułowanie zapytań (typ 1) *np. maskowanie, operatory...*
- zbiory atrybutów (bib-1) *np. autor, ISBN...*
- formaty odpowiedzi *np. MARC, XML, ISO2709*
- segmentacja wyników

Z39.50 – modele zastosowania

Wyłoniły się dwa dominujące modele:

A. **Pośredni** czyli budowa tzw. „bram www”, np.

- zagr.: LoC, KVK, BOPAC2, RUSLANet i in.
- pol.: KaRo, Fidkar(y)

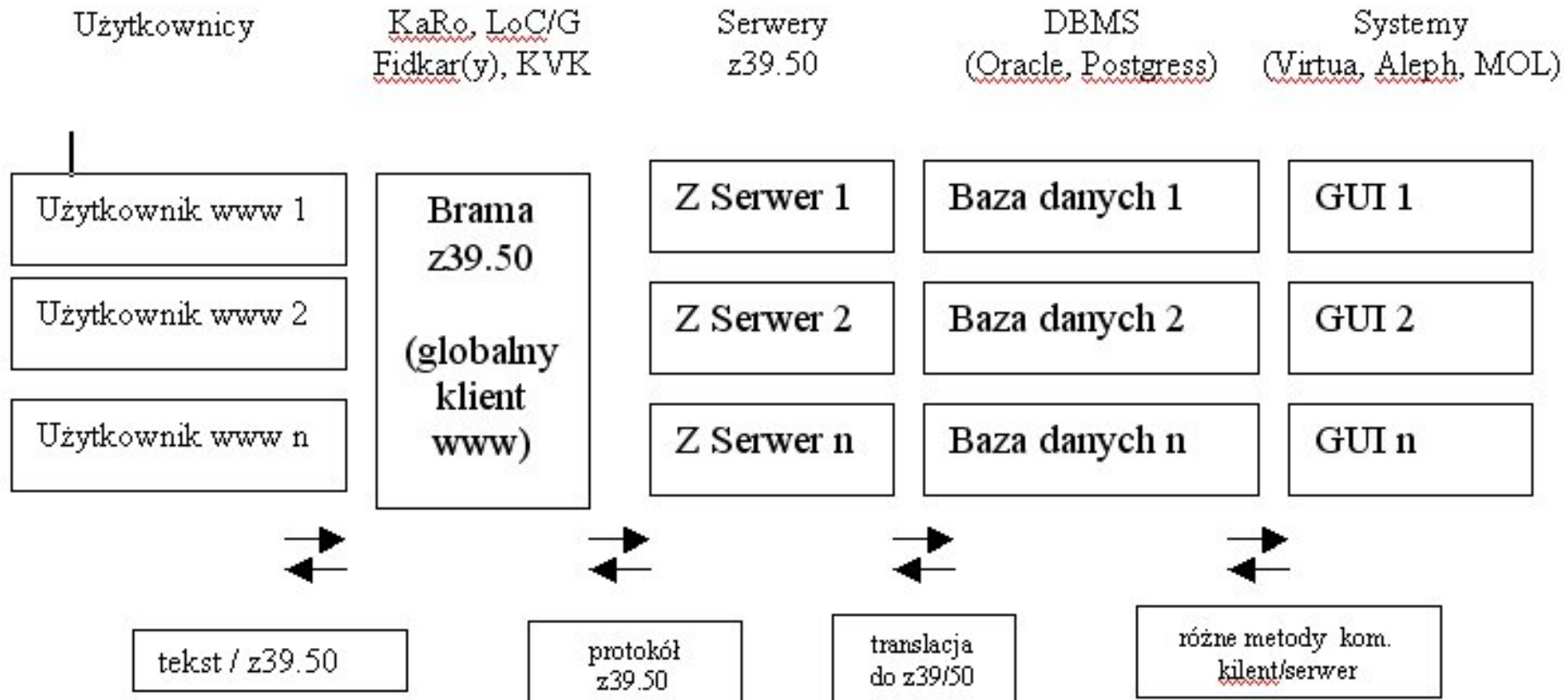
B. **Bezpośredni:**

Użytkowanie klienta do przejmowania rekordów z innego systemu bez pośredników. Dwa warianty:

- plikowy (BookWhere, MAK, MARCEdit 5.0 i in.)
- bezplikowy (MOL, Sowa, Aleph i in.)

Model pośredni („brama www”)

Z39.50 – model pośredni tzw. „brama www”

Funkcjonalny tylko z punktu widzenia wyszukiwania

Przykład – modelu „pośredniego”

FIDKAR - Multiwyszukiwarka dla Komputerowych Baz Bibliotecznych - Microsoft Internet Explorer

Plik Edycja Widok Ulubione Narzędzia Pomoc

Wstecz Wyszukaj Ulubione

Adres http://212.244.186.42:8080/fidkar/ Przejdź Łącz

FIDKAR M@ŁOPOLSKI FIDKAR

Multiwyszukiwarka dla Komputerowych Baz Bibliotecznych

NOWE WYSZUKIWANIE | OPAC WBP

FORMULARZ ZAPYTANIA:

Autor And Or Not

Tytuł And Or Not

Indeks rzeczowy

WYSZUKAJ

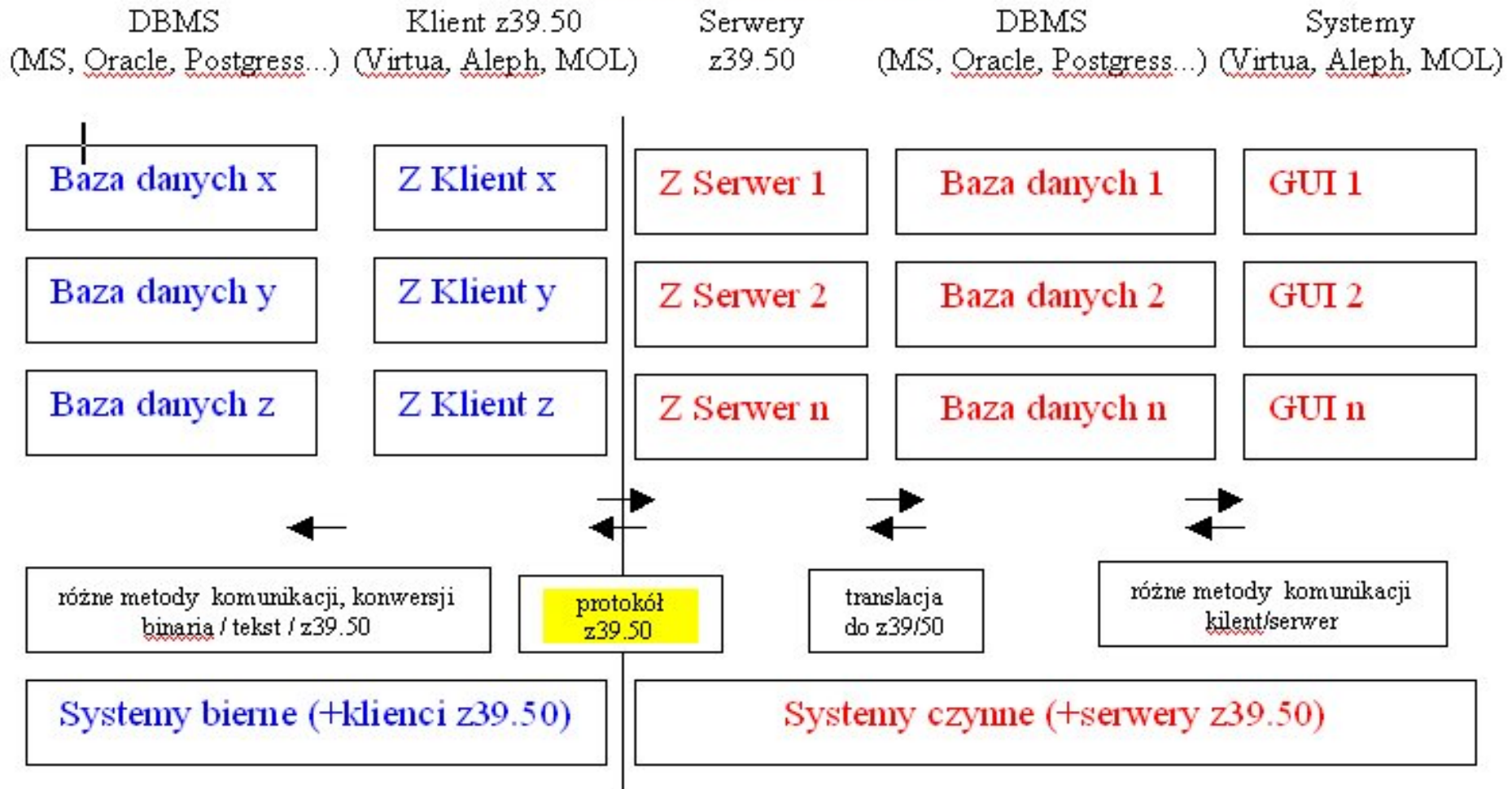
WSKAŹ BAZY:

☐ Kraków i powiat krakowski <ul style="list-style-type: none"> ☐ WANDA : artykuły o Krakowie [1995-2003] WWW ☐ KRAK : książki o Krakowie [1995-2002] WWW ☐ BIBLIO : pisarze Krakowa [1961-2002] WWW ☐ FILM : baza filmoznawcza [1995-2005] WWW ☐ Książki o Krakowie [1900-1939] wer. testowa WWW 	☐ Tarnów i powiat tarnowski <ul style="list-style-type: none"> ☐ Bibliografia miasta Tarnowa [2005] ☐ Bibliografia miasta Tarnowa [1997-2004] WWW ☐ Bibliografia Zawartości Czasopism Tarnowskich [1968-2005] WWW
☐ Małopolska <ul style="list-style-type: none"> ☐ Małopolska prasa lokalna [2005] WWW ☐ Małopolskie lokalne media elektroniczne [2005] WWW 	☐ Nowy Sącz i powiat nowosądecki <ul style="list-style-type: none"> ☐ Bibliografia Powiatu Sądeckiego [2002] WWW
	☐ Inne powiaty <ul style="list-style-type: none"> ☐ Bibliografia Powiatu Olkuskiego [2005] WWW ☐ Bibliografia Powiatu Wadowickiego [2001-2005] WWW ☐ Bibliografia Powiatu Miechowskiego [od 2005] WWW ☐ Baza wzorcowa BIBREG [MARC21] WWW

Internet

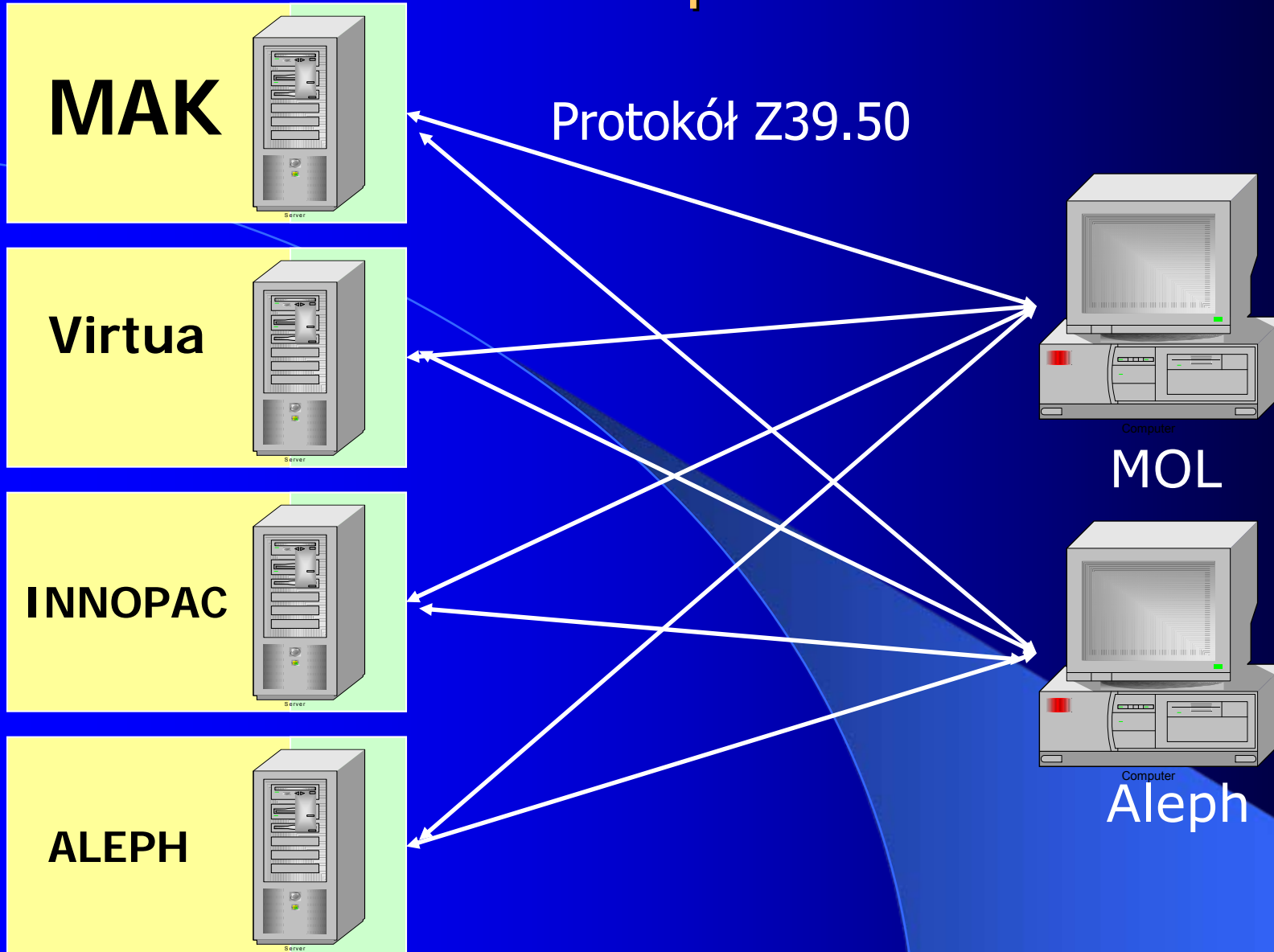
Model bezpośredni

Z39.50 – model bezpośredni (baza-klient-serwer-baza)

Funkcjonalny z punktu widzenia bibliotekarza (katalogera)

Model bezpośredni - schemat

Zalety modelu „bezpośredniego” szczególnie bezplikowego

1. Wysoka efektywność.
np. czas kopiowania 1 rekordu (ok. 20 s.).
2. Wysoki wskaźnik ergonomii
np. do skopiowania 1 wystarczy wykonać 5-10 kliknięć + dopisanie danych inwentarzowych.
3. Możliwość skalowania translacji (źródło-klient)
np. możliwość ignorowania niektórych pól.
4. Możliwość autoryzacji „punktów dostępu”
na etapie kopiowania
np. 1xx, 7xx ...
5. Teoretyczna możliwość automatycznej, lub półautomatycznej synchronizacji ze źródłem
np. lokalne khw z CKHW

Przykład – modelu „bezpośredniego” (Libra)

LIBRA 2000 - Biblioteka Narodowa

Udostępnianie Poszukiwania Opracowanie Gromadzenie Inne Pomoc

Czytelnicy Katalogi Wyszukiwanie Zestawienia Nowy opis Ks. inwent. Archiwizacja Pomoc

Biblioteka Narodowa

Autor	Tytuł	Wydawca	Rok wyd.
Jagoda, Zenon.	Bibliografi...	Państw. Zak...	1963
Jarowiecki, Je...	Bibliografi...	Akademia ...	1999
Jarowiecki, Je...	Bibliografi...	Wydaw. N...	1992
Jarowiecki, Je...	Czasopism...	Wydaw. N...	1990
Jarowiecki, Je...	Eugeniusz...	Wydaw. N...	1999
Jarowiecki, Je...	Katalog kr...	Wydaw. N...	1978
Jarowiecki, Je...	Konspirac...	Wydaw. Li...	1980
Jarowiecki, Je...	Literatura ...	Wydaw. N...	1983
Jarowiecki, Je...	Literatura ...	Wydaw. N...	1990
Jarowiecki, Je...	"My w sło...	s. n.	1975]
Jarowiecki, Je...	O powieśc...	Wydaw. N...	1991
Jarowiecki, Je...	Poeta i ko...	Wojewódz...	1998
Jarowiecki, Je...	Polska pra...	nakł. UJ	1992
Jarowiecki, Je...	Prasa kon...	Zakł. Naro...	1977
Jarowiecki, Je...	Prasa lwo...	Wydaw. N...	1994
Jarowiecki, Je...	Prasa lwo...	Wydaw. N...	2002
Jarowiecki, Je...	Prasa pod...	Wydaw. N...	1975
Jarowiecki, Je...	Prasa pols...	Państw. Wy...	1980

Jarowiecki, Jerzy

Poeta i konspirator : Jerzy Szewczyk
 "Szarzyński" 1922-1944 / Jerzy Jarowiecki
 Gorzów Wlkp. [Wielkopolski] : Wojewódzki
 Ośrodek Metodyczny, 1998 - 123 s. : faks., 1
 fot., 1 portr., rys. ; 21 cm
 83-86710-35-7

Poezja polska - 20 w ; Poezja polska - histo
 - 1939-1945 r ; Ruch oporu - Polska ; Wydawnic
 nielegalne - historia - Polska - 1939-1945 r

821.162.1(091)-1"19"A/Z:821.162.1-1:94(438).08

Pobrano: 50 / 50
 Ilość opisów: 50

Nowe Zapisz Pobierz Stop Zamknij

Gotów

Model „bezpośredni” plikowy

Wady

Pośrednictwo plików:

- znacznie wydłuża czas katalogowania,
- obniża ergonomię,
- duża liczba plików temporalnych prowadzi do chaosu.

Zalety?

- możliwość stosowania uniwersalnych klientów
- możliwość manipulacji na danych

MAK

Przykład – modelu pośredniego (MarcEdit)

View MARC Record

[Download Record](#)
[Close](#)

Save File: D:\Documents and Settings\marex\Pul

```
=LDR \\$bn$cz$d+$e+$fn$g+$h+4500
=001 \\$nn++97019029
=005 \\$a20020531114500.0
=008 \\$a971120nl+a!nnnabbn+++++++la+aaa++
=010 \\$an 97019029
=039 \\$a9$y200205311145$zload
=040 \\$aLUBL 64/EH$cLUBL 64/EH
=100 1\\$aKowalski, A.
=670 \\$aKp. Reaktory wodne. T. 7 / oprac. A. Kowa
=999 \\$aVTLSFF40 020531x 0000
```

MarcEdit 239.50 Client

Search Mode

Batch Mode

Modify Databases

Set Options

About Client

Query Database:
ckhw

Search:

Options

Select Database
 Edit Settings

Results

461 records were located – 100 were retrieved.

Position	Title
0	00436nas 2200145 450 LDR00280000000100.
1	00574nas 2200169 450 LDR00280000000100.
2	01048nas 2200229 450 LDR00280000000100.
3	00403nas 2200145 450 LDR00280000000100.

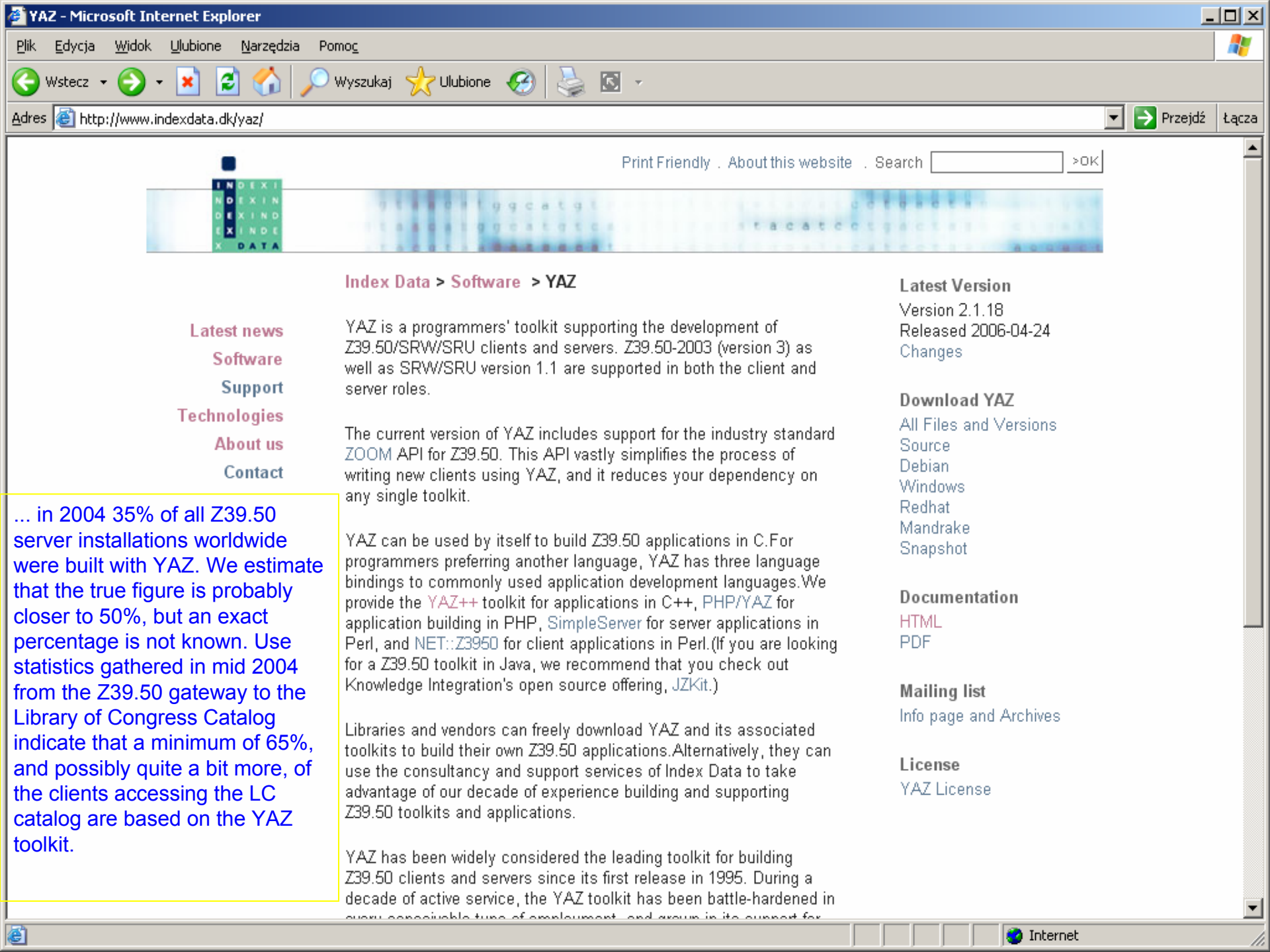
Przeszkody w rozwoju / przełom

SERWERY z39.50 (aplikacja)

- Wysokie koszty użytkowania komercyjnych serwerów z39.50 (Aleph, Vitrua) – głównie koszty licencji.
- Duże wymagania sprzętowe przy współpracy z systemami relacyjnymi (Oracle, Progress).
- W Polsce tylko Innopac BN serwuje bez ograniczeń.

PRZEŁOM:

- 2002 – bezpłatne oprogramowanie Yaz (IndexData)
- 2004 – tani, szybki i wydajny serwer fidserw dla MAK
- Zdecydowana (10-50 krotna) przewaga szybkości działania systemów plikowych na relacyjnymi.

- Latest news
- Software
- Support
- Technologies
- About us
- Contact

Index Data > Software > YAZ

YAZ is a programmers' toolkit supporting the development of Z39.50/SRW/SRU clients and servers. Z39.50-2003 (version 3) as well as SRW/SRU version 1.1 are supported in both the client and server roles.

The current version of YAZ includes support for the industry standard ZOOM API for Z39.50. This API vastly simplifies the process of writing new clients using YAZ, and it reduces your dependency on any single toolkit.

YAZ can be used by itself to build Z39.50 applications in C. For programmers preferring another language, YAZ has three language bindings to commonly used application development languages. We provide the YAZ++ toolkit for applications in C++, PHP/YAZ for application building in PHP, SimpleServer for server applications in Perl, and NET::Z3950 for client applications in Perl. (If you are looking for a Z39.50 toolkit in Java, we recommend that you check out Knowledge Integration's open source offering, JZKit.)

Libraries and vendors can freely download YAZ and its associated toolkits to build their own Z39.50 applications. Alternatively, they can use the consultancy and support services of Index Data to take advantage of our decade of experience building and supporting Z39.50 toolkits and applications.

YAZ has been widely considered the leading toolkit for building Z39.50 clients and servers since its first release in 1995. During a decade of active service, the YAZ toolkit has been battle-hardened in every conceivable type of employment, and grown in its support for

Latest Version

Version 2.1.18
Released 2006-04-24
Changes

Download YAZ

- All Files and Versions
- Source
- Debian
- Windows
- Redhat
- Mandrake
- Snapshot

Documentation

- HTML
- PDF

Mailing list

Info page and Archives

License

YAZ License

... in 2004 35% of all Z39.50 server installations worldwide were built with YAZ. We estimate that the true figure is probably closer to 50%, but an exact percentage is not known. Use statistics gathered in mid 2004 from the Z39.50 gateway to the Library of Congress Catalog indicate that a minimum of 65%, and possibly quite a bit more, of the clients accessing the LC catalog are based on the YAZ toolkit.

Narodowy Serwis Z39.50 – idea i zasady

- Nieograniczony bierny dostęp dla wszystkich polskich bibliotek (docelowo 20-30 tys. bibliotek).
- Skalowalność serwowanych danych. Metoda ich wykorzystania: autoryzacja, synchronizacja, selekcja pól itp. zależąć będzie od woli użytkowników i możliwości ich systemów. Teoretycznie mogą być identyczne, jak dla czynnych uczestników NUKat (bez możliwości tworzenia i modyfikacji); na prostym kopiowaniu r.b. skończywszy.
- Nad spójnością i aktualizacją baz czuwają ich twórcy (NUKat, BN ...)
- Serwery (hardware) dla różnych zasobów mogą być ulożowane w różnych miejscach (siedziby twórców: NUKat, BN, w perspektywie inne, np. regionalne)

Narodowy Serwis Z39.50 - zasoby

1. Lustro" NUKat z wykorzystaniem MAKa i fidserwa (od 2005)
2. Inne zasoby o charakterze narodowym głównie bazy BN (PB, BZCz, KHPBN)
3. Stworzenie platformy dla serwowania innych zasobów (w sensie perspektywicznym)
 - rekordy faktograficzne
 - rekordy klasyfikacji
 - rekordy dla zasobów cyfrowych
4. Integracja zasobów regionalnych

Zob. <http://ebib.oss.wroc.pl/phpBB/viewtopic.php?t=1751>

NUKat jako lutto „MAK” - technologia

1. Przygotowanie algorytmów delegowania relacyjności z Virtui do MAK. Model zakłada serwowanie 3 baz:
 - rekordy bibliograficzne NUKat
 - rekordy autorytatywne formalne (CKHW)
 - rekordy autorytatywne rzeczowe (KHP BN...)
2. Prace adaptacyjne nad MAKiem [pola stałej długości, indeksy i in.] – zakończone
3. Testy wydajności (Aleph, Sowa, MOL) – zakończone
4. Możliwość odciążenia OPAC (Chameleon) portalem bramką Fidkar i Makiemwww

CKHW – z testowego serwera

```
D:\Documents and Settings\marex\Pulpit\UJ-Referat\yaz\yaz-client.exe
records returned: 0
Z> s 1
Sent presentRequest (1+1).
Records: 1
[ckhw]Record type: USmarc
LDR   $b c $c z $d + $e + $f n $g + $h +4500
001   $n n++93081236
005   $a 20030417010700.0
008   $a 940207n?!a!nnaabn+++++++!a+aaa++++!d
010   $a n 93081236
039   $a 9 $a 200304170107 $b ULOAD $c 200304161433 $d fhw $c 200304150910 $d u
gd $y 200205310837 $z load
040   $a WA U/EK $c WA U/KD $d WA U/JL $d GD U/ISSs
100 1 $a Kiryk, Feliks $d (1933- ).
667   $a Historyk mediewista, publicysta.
670   $a INP'90
670   $a Aut.Kr.
675   $a RAMEAU online 2003
999   $a UTLSFF50 030417x 0000
nextResultSetPosition = 2
Z>
```

MAK – poprawiony lider i directory

MAK w WWW - Microsoft Internet Explorer

Plik Edycja Widok Ulubione Narzędzia Pomoc

Wstecz Wyszukaj Ulubione

Adres <http://www.wbp.krakow.pl/cgi-bin/makwww/makwww.exe?BM=16&IM=01&WI=ROLLEbKAROL&NU=01&MA;> Przejdź Łącz

zmień_indeks wróć_do_indeksu wróć_do_listy maska+ drukuj

Dokument 1

LDR 990726s1924 pl r pol d
001 e04U06000321
005 20060306165115.0
008 060110s1931----PL-----000-0-pol d
040. **sa** kr2/ucz **sc** kr2/ucz **sd** kr2/ucz **se** wyk/ucz
0410. **sa** pol
24500 **sa** Kraków : **sb** rozszerzenie granic 1909-1915 : praca zbiorowa / **sc** wyd. Karol Rolle.
260. **sa** Kraków : **sb** Gmina Stoł. król. m. Krakowa, **sc** 1931.
300. **sa** X, 663, [2] s., 17 tabl. : **sb** il. ; **sc** 21 cm.
693. **sa** 8 **s1** Administracja. Prawo
7001. **sa** Rolle, Karol. **se** Wyd.

Program MAKWWW, wersja 1.29 z dnia 03.04.2006 (LINUX)

Program opracowany przez: Właściciel programu:

Gotowe Internet

Fidkar – nowa wersja

FIDKAR - Multiwyszukiwarka dla Komputerowych Baz Bibliotecznych - Microsoft Internet Explorer

Plik Edycja Widok Ulubione Narzędzia Pomoc

Wstecz Wyszukaj Ulubione

Adres <http://www.fides.org.pl/cgi-bin/fidkar2/fidkar?mmform=skrot&start=11&term1=chmiel&term2=&term3=&target=m21%5F> Przejdź Łącząc

Zapytanie: Autor=**chmiel**
Pobrano z bazy: **Library of Congress / Baza ON-LINE**

Drukuj

<< POPRZEDNIE Znalezione rekordów: 34 NASTĘPNE >>

REKORD 11

AUTOR: Chmiel, David, 1961-

TYTUŁ: **Golf hideaways : the best courses and resorts / David Chmiel.**

ADRES WYD.: New York : Rizzoli, 2004.

OPIS PEŁNY OPIS MARC ZAPISZ REKORD

REKORD 12

AUTOR: Chmiel, David, 1961-

TYTUŁ: **Golf past 50 / David Chmiel, Kevin Morris.**

ADRES WYD.: Champaign, IL : Human Kinetics, c2001.

OPIS PEŁNY OPIS MARC ZAPISZ REKORD

REKORD 13

Gotowe Internet

NSZ39.50 – organizacja, prace

- Prace techniczne (2005-2006).
- Narady w DPD BN (2005, 2006).
- Narada w BUW (Centrum NUKat) – 16 III 2006.
- Decyzja NUKat – EBIB (komunikaty 12 IV 2006).
 - Plany otwarcia portów w lipcu 2006 (???)
- Plany otwarcia porów dla PB i BZCz w BN.
- Dotychczasowe prace miały wyłącznie charakter społeczny.
- Konieczność instytucjonalnej opieki nad projektem (SBP lub BN).

Małopolska Biblioteka Cyfrowa (wdrożenie, plany rozwojowe)

MBC – zasób

Dziedzictwo kulturowe Krakowa i Małopolski

- Prasa regionalna 1945-1990
„Dziennik Polski” [40 tys. skanów], „Gazeta Krakowska”,
„Echo Krakowa”
- Wybrane czasopisma: „Życie Literackie” [5 tys.], „Student”
„Tygodnik Powszechny” (?)...
- Cracoviana – zasób w trakcie uzgodnień
książki, dzisy, mapy

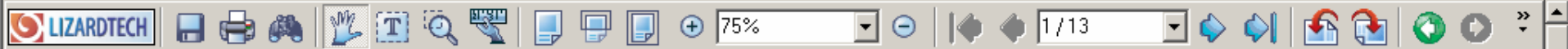
Zasoby edukacyjne i naukowe

- Podręczniki

Inne (urzędowe)?

Wybór metody digitalizacji

- Powierzenie wykonania skanów i OCR podwykonawcy [DigitalCenter – umowa barkerowa]
- Materiał źródłowy:
 - w formaty: tif, pdf i djvu [równolegle]
 - ORC [skuteczność]
 - inne formaty doraźnie [jpg, html]
- Materiał do publikowania
 - DJVu
 - rzadziej pdf, html i jpg

Cena 3 zł.

Dziś 12 stron

A B

DZIENNIK POLSKI

Rok II

Kraków, wtorek 1 stycznia 1946

Nr 1 (327)

Prezydent KRN Bolesław Bierut

Droga, po której idziemy

Daty kalendarzowe, aczkolwiek są pojęciami umownymi, ustalonymi przez ludzi — to przecież odpowiadają zmianom, zachodzącym w otaczającej nas przyrodzie. A więc są one ludzkim wykładnikiem praw przyrody. Potwierdza to tylko, że sam człowiek jest także częścią przyrody, a jego życie również podlega jej prawom. Jednakże życie społeczne i człowieka zależne jest nie tyle od praw przyrody ile od praw szczególnych, rządzących rozwojem społeczeństw ludzkich — i to w stopniu coraz większym w miarę tego rozwoju.

Zgodnie z tą dwustronną zależnością powstała zapewne tradycja podsumowywania wyników osiągnięć ludzkich w chwili gdy mija rok stary i zaczyna się nowy. Jest to stara tradycja, utrwalona przez wieki i tysiąclecia, symbolizująca wieź człowieka z przyrodą. Ale obok starych tradycji — czesło jakby na naszych oczach — wyrastają nowe. Taką nową tradycją, dopiero formującą się, jest wspomnienie nocy Sylwestrowej sprzed dwóch lat — nocy która rozpoczyna nowy o-

do życia. Cała nadzieja emigrantów londyńskich była oparta na przewidywaniach konfliktu zbrojnego między aliancami zachodnimi i ZSRR, ale każdy trzeźwo myślący polityk zdaje sobie sprawę, że gdyby nawet taki konflikt istotnie mógł mieć miejsce, to jego wynikiem byłoby tylko ostateczne ząba Polski.

sko-sowieckich. Wywarło ono niemniej decydujący i przełomowy wpływ w układzie wewnętrznych sił naszego narodu.

Dążeniem emigrantów londyńskich było przywrócenie w Polsce przedwrześniowego układu stosunków politycznych i gospodarczych, opartych pod względem prawnym o konstytucję sanacyjną z 1935 r.

Organizatorzy KRN przeciwstawiali konsekwentnie w swym programie interesy i potrzeby ogólnonarodowe klasnym interesom „elity” obszarńczo-kartelowej. Na tym właśnie, krótko mówiąc, polega droga, wewnętrzna podstawa wielkiego historycznego przełomu, który znalazł wyraz w powstaniu KRN.

Krajowa Rada Narodowa powstała w okresie najsilniejszego napięcia terrorku okupanta i głównym jej zadaniem bojowym w tym momencie była mobilizacja wszystkich sił narodu do samoobrony i walki z najeźdźcą niemieckim. Toteż pierwszą decyzją Krajowej Rady Narodowej było powołanie Armii Ludowej, wyznaczenie jej dowództwa, skoordynowanie akcji zbrojnej różnorodnych grup partyzanckich z akcją samoobrony ludności i z działalnością regularnych sił zbrojnych powstałych poza krajem dzięki inicjatywie Związku Patriotów Polskich. Szczegółowy program społeczny został sformułowany w Manifestie lipcowym Polskiego Komitetu Wyzwolen-

EDWARD OSÓBKA-MORAWSKI

BOLESŁAW BIERUT

MICHAŁ ŻYMIERSKI

Jurand B. Czermiński

Cyfrowe środowisko współczesnej biblioteki

Wersja online MBC-0.99
poprawiona i adaptowana do możliwości osób niewidomych
adiustowana przez autora do wymagań Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej

Spis treści

[Informacja redakcyjna i techniczne aspekty wydania online](#)

[Przedmowa do wydania online Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej](#)

[Wstęp](#)

[Podziękowania](#)

[Skróty](#)

ROZDZIAŁ 1 [Problematyka badawcza na cyfrowym "uskoku tektonicznym"](#)

ROZDZIAŁ 2 [Biblioteki w dobie przełomu technologicznego](#)

ROZDZIAŁ 3 [System](#)

ROZDZIAŁ 4 [Zasoby cyfrowe](#)

ROZDZIAŁ 5 [Dostęp do systemu](#)

ROZDZIAŁ 6 [Komunikacja w systemach cyfrowych](#)

ROZDZIAŁ 7 [Rekapitulacja](#)

[Załączniki](#)

[Indeks autorów](#)

[Bibliografia](#)

Tadeusz Kowalski

Media i pieniądze ekonomiczne aspekty działalności środków komunikowania masowego

Warszawa : Przedsiębiorstwo Handlowe "Tex, 1998
ISBN 83-909194-0-0

- [Wstęp](#)
- [Rozdział I: Wprowadzenie do ekonomiki mediów](#)
- [Rozdział II: Media jako dobro ekonomiczne i rynkowe](#)
- [Rozdział III: Konkurencja rynkowa mediów](#)
- [Rozdział IV: Koncepcja angażowania środków finansowych](#)
- [Rozdział V: Dzienniki - Koncentracja w warunkach kurczącego się rynku](#)
- [Rozdział VI Czasopisma - Działanie w warunkach konkurencji monopolistycznej](#)
- [Rozdział VII: Radio - Strategie przetrwania](#)
- [Rozdział VIII: Telewizja](#)
- [Rozdział VIII.2: Telewizja kablowa - naturalny monopol w warunkach konwergencji](#)
- [Rozdział IX: Teorie popytu na media i perspektywy badań](#)
- [Bibliografia](#)

Dr Anna Gruca: Nieprofesjonalni wydawcy indywidualni w Krakowie w dobie autonomii galicyjskiej

W okresie zaborów Kraków zajmował ważne miejsce na mapie ośrodków wydawniczych na ziemiach polskich. Pod względem licznie opublikowanych tu tytułów zajmował drugie- po Warszawie- miejsce. Szczególnie dobre warunki stworzył okres autonomii galicyjskiej. Wprowadzenie języka polskiego do szkół i urzędów i idące z tym zapotrzebowanie na polskie podręczniki, dokumenty urzędowe, zbiory ustaw, przyczyniło się do ożywienia rynku wydawniczego. Przez cały okres autonomii galicyjskiej działali w Krakowie wydawcy różnego typu. Można wyróżnić wśród nich wydawców profesjonalnych, do których zaliczymy księgarnie nakładowe, wydawnictwa nie prowadzące własnych księgarni oraz drukarnie. Kolejną grupę będą tworzyły różnego rodzaju towarzystwa i stowarzyszenia. Działalność wydawniczą prowadziły też liczne w Krakowie zakony i klasztory oraz szkoły dużą grupę stanowili ponadto nieprofesjonalni wydawcy indywidualni, do których można zaliczyć wydawców wymienionych z nazwiska oraz autorów i tłumaczy publikujących swoje prace nakładem własnym. Nakładem wydawców indywidualnych w latach 1866-1914 ukazało się ok.21% pozycji opublikowanych w tym okresie w Krakowie. Jest to zatem pokaźna liczba, która sprawia, że wspomniana grupa wydawców zasługuje na większą uwagę.

Wspomniane trzy grupy nakładców indywidualnych są zróżnicowane pod względem liczby osób. Najwięcej było autorów publikujących własnym nakładem, bo 1308. nakładców wymienionych z nazwiska było natomiast 407. najmniej publikowało własnym nakładem tłumaczy, bo tylko 59 osób. Poszczególne grupy nakładców indywidualnych tworzą przede wszystkim przedstawiciele krakowskiej inteligencji (nauczyciele, w tym wykładowcy Uniwersytetu Jagiellońskiego, urzędnicy, lekarze, adwokaci, literaci, przedstawiciele zawodów technicznych). Znaleźli się w wśród nich także ziemianie, chętnie w okresie autonomii galicyjskiej mieszkający w Krakowie na stałe lub okresowo. Są to także przedstawiciele rodzin ziemiańskich posiadających dobra w Galicji. Wśród wydawców indywidualnych znalazły się też osoby spoza Galicji, głównie z Królestwa Polskiego, publikujący w Krakowie zapewne ze względu na łagodniejszą tutaj niż w zaborze rosyjskim cenzurę. Świadczy to ponadto o atrakcyjności Krakowa jako ośrodka wydawniczego i drukarskiego, znanego ze stojącym na wysokim poziomie drukarni.

Pod względem treści publikacje indywidualnych nakładców są również zróżnicowane. Najwięcej wydano z zakresu nauk humanistycznych. Drugie miejsce zajmowała literatura piękna. Sporo wydawano także z zakresu nauk społecznych i politycznych (tu wiele miejsca zajmowała publicystyka) oraz religii. Najmniej pozycji wydawano z dziedziny nauk matematyczno- przyrodniczych oraz literatury dla dzieci i młodzieży. Odpowiada to ogólnym tendencjom panującym wówczas w krakowskim ruchu wydawniczym.

Pozycje opublikowane przez nakładców nieprofesjonalnych były zróżnicowane także pod względem ich typów. Wydawano książki i niewielkie objętościowo broszury. Publikowano zarówno książki naukowe jak i książki dla mało wyrobionych czytelników, dla ludu. Są podręczniki dla różnych typów szkół oraz różnego rodzaju poradniki. Ukazywały się śpiewniki i zbiory rycin.

Platforma:

- dLibra [PCSS]

zalety:

- dobre mechanizmy zarządzania treścią
- możliwość wyszukiwania „full text”
- skalowalność (i obsługa wszystkich formatów)
- niska cena, nieograniczona liczba licencji
- oprogramowanie bazujące GNU/GPL (Postgress, Tomcat) na różne platformy (Linux, UNIX)

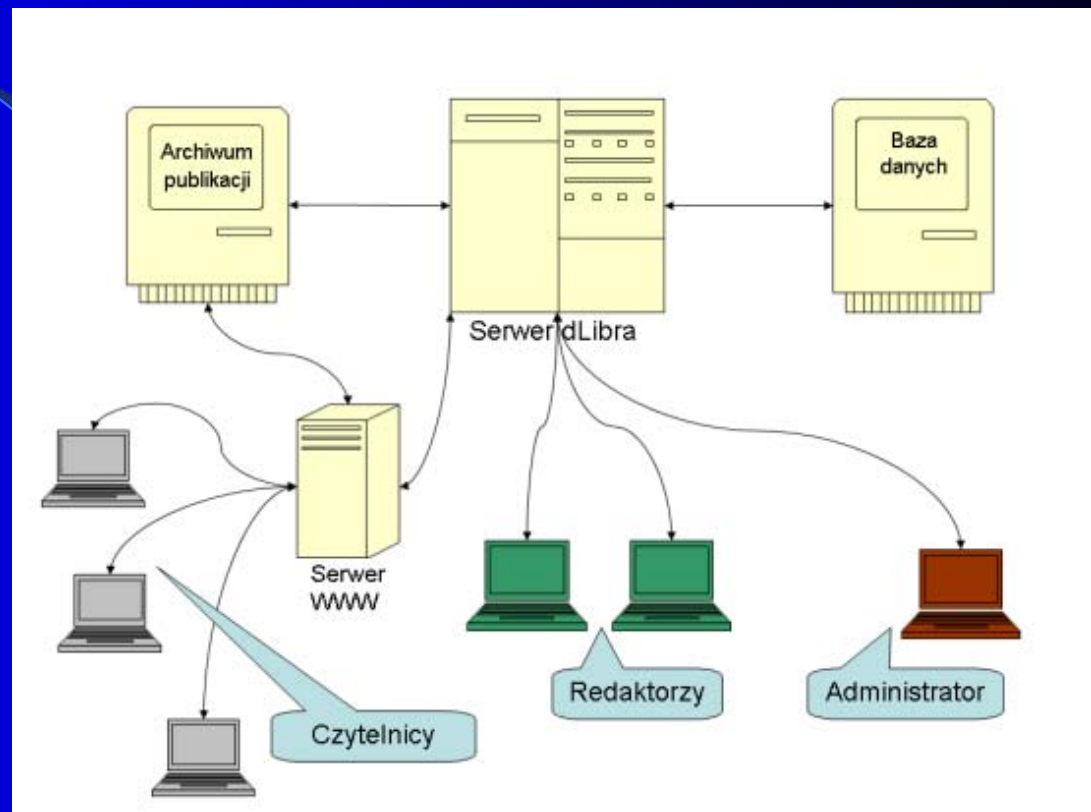
wady

- niska ergonomia [wciąż trwają prace]
- ograniczenia DublinCore

Sprzęt [serwery]

- aktualnie instalacja tymczasowa [serwer 2xXeon]
- docelowo przeniesienie aplikacji na serwery Wrót Małopolski (do jesieni 2006) – jest decyzja MSWiA

- ❑ 3-4 serwery SUN
- ❑ szybkie łącze
- ❑ szacowane obciążenie do 5 tys. użytkowników

Biblioteki cyfrowe – problemy i dyskusje

Problemy prawne

- ❑ ekspertyza S. Stanisławskiej-Kloc

Koordinacja, fundusze

- ❑ Konsorcjum „Polskie Biblioteki Cyfrowe”
- ❑ spec komicja przy MKiDN

Katalog centralny

- ❑ wyszukiwanie rozproszone (OAI-PMH) Wrota Polski?
- ❑ NUKat (pole 856) + filtry

Problem egzemplarza obowiązkowego publikacji w formacie cyfrowym

Biblioteki cyfrowe - 2005 rokiem przełomu

Stan aktualny – raport 2006

Łukasz Borowiak

**Raport na temat bibliotek cyfrowych w Polsce
– stan z dnia 30 marca 2006 roku**

<http://www.bkpan.poznan.pl/biblioteka/wbc/bc-pol-raport.html>

Dziękuję